

Funded by
the European Union

ASTIPA

Centra Uczenia Dorosłych (CUD)

Dobry model praktyki edukacyjnej i społecznej w Europie

realizowanego ramach Programu ERASMUS+ (Umowa nr 2023-1-PL01-KA220-ADU-000162046)

2025 Białystok

Spis Treści

Centra uczenia dorosłych – (CUD)	1
Wprowadzenie	3
1. Czym są CUD-y?	4
2. Międzynarodowy wymiar	5
3. Co wyróżnia model CUD	7
4. Znaczenie i rola CUD w projekcie	8
5. Rekomendacje	9

Zgodnie z zasadami programu Erasmus+, wszystkie rezultaty projektu są publikowane z zastosowaniem otwartej licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa 4.0 (CC BY 4.0)

Funded by
the European Union

ASTIPA

Wprowadzenie do projektu

Wprowadzenie

Projekt „**Skarbiec Europy**” był międzynarodową inicjatywą edukacyjną realizowaną w Polsce, Włoszech i na Łotwie, której celem było wzmacnianie kompetencji, cyfrowych, społecznych, kulturowych i obywatelskich dorosłych osób poprzez innowacyjne formy edukacji nieformalnej.

W centrum działań znalazł się rozwój kompetencji miękkich, wzmacnianie lokalnej tożsamości, aktywizacja liderów społecznych oraz integracja międzypokoleniowa. Projekt zakładał, że wiedza i umiejętności zdobywane w relacji z innymi, w lokalnych wspólnotach i przez działanie – mają największą wartość i trwałość.

Jednym z kluczowych rezultatów projektu było powołanie Centrów Uczenia Dorosłych (CUD) – przestrzeni edukacyjnych, które w każdym kraju partnerskim przyjęły inną formę, ale wspólny cel: aktywizację dorosłych poprzez wspólne uczenie się, wzmacnianie kompetencji cyfrowych poprzez dialog i działanie.

Ten przewodnik pokazuje, jak wyglądały te działania w praktyce i dlaczego model CUD zasługuje na upowszechnienie w całej Europie.

1. Czym są CUD-y?

W ramach projektu „**Skarbiec Europy**” powołano **Centra Uczenia Dorosłych (CUD)** jako miejsca łączące edukację, animację społeczną oraz rozwój osobisty i obywatelski osób dorosłych. Były to lokalne przestrzenie edukacji nieformalnej, które umożliwiały uczestnikom:

- rozwijanie kompetencji miękkich, cyfrowych, obywatelskich i kulturowych,
- budowanie więzi społecznych i wspólnot lokalnych,
- zdobywanie umiejętności potrzebnych do aktywnego uczestnictwa w życiu publicznym,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości i tożsamości lokalnej.

CUD-y stanowiły **połączenie edukacji z praktyką społeczną**, opartą na działaniu, współpracy i odpowiedzialności. Każde z utworzonych Centrów dostosowywało działania do lokalnych potrzeb i potencjału uczestników.

Funded by
the European Union

ASTIPA

2. Międzynarodowy wymiar

Projekt zakładał stworzenie trzech CUD-ów w krajach partnerskich – w Polsce, we Włoszech i na Łotwie – każda z nich dostosowana do lokalnego kontekstu społecznego i kulturowego.

PL Polska – CUD jako centrum kompetencji miękkich i lokalnego przywództwa

Uczestnicy brali udział w warsztatach z zakresu autoprezentacji, motywowania siebie, asertywności, planowania działań oraz budowania więzi emocjonalnych. CUD funkcjonował jako przestrzeń rozwoju osobistego i społecznego lokalnych liderów, którzy podejmowali wspólne inicjatywy i rozwijali działania na rzecz swojej społeczności.

IT Włochy – CUD jako przestrzeń animacji sąsiedzkiej

Włoski partner zorganizował CUD jako miejsce spotkań międzypokoleniowych – łącząc działania edukacyjne z kulturą, wspólnym gotowaniem, prezentacją lokalnych tradycji i wystawą prac twórczych. Była to forma edukacji osadzonej w życiu codziennym, wzmacniająca więzi społeczne.

LV Łotwa – CUD jako wspólnota decydująca razem

Centrum Uczenia Dorosłych na Łotwie bazowało na metodzie grupowego podejmowania decyzji. Działania koncentrowały się na rozwoju kompetencji przywódczych i społecznych – uczestnicy sami wypracowywali pomysły i podejmowali inicjatywy społeczne w swojej miejscowości.

Wymiana międzynarodowa i wpływ transnarodowego partnerstwa

W ramach projektu „**Skarbiec Europy**” powołanie Centrów Uczenia Dorosłych (CUD) miało charakter nie tylko lokalny, ale również transnarodowy. Współpraca między partnerami z

Funded by
the European Union

ASTIPA

Polski, Włoch i Łotwy umożliwiła regularną wymianę doświadczeń, dobrych praktyk i modeli działań edukacyjnych, które były testowane i adaptowane w kontekście lokalnym.

Dzięki wspólnym wizytom studyjnym, spotkaniom roboczym oraz konferencjom w każdym z krajów partnerskich, możliwe było:

- porównanie i analiza funkcjonowania CUD-ów w różnych warunkach kulturowych i społecznych,
- wdrożenie elementów działań partnerów w nowych środowiskach (np. włoska koncepcja integracji sąsiedzkiej w działaniach w Polsce),
- wzajemne inspirowanie się metodami pracy z dorosłymi (np. praca grupowa i wspólne decydowanie z Łotwy),
- stworzenie wspólnej mapy kompetencji miękkich, które były rozwijane w każdym kraju z zachowaniem lokalnych różnic.

Partnerzy zgodnie uznali, że międzynarodowa współpraca zwiększyła efektywność prowadzonych działań, a także wzmocniła ich wpływ społeczny poprzez możliwość porównań, korekt i wdrażania lepszych rozwiązań. Dodatkowym efektem była deklaracja chęci kontynuacji wspólnych inicjatyw, złożona przez wszystkich partnerów podczas konferencji końcowej.

Funded by
the European Union

ASTIPA

3. Co wyróżnia model CUD?

Realne zakorzenienie lokalne – działania podejmowane w środowisku uczestników.

Partycypacyjność – uczestnicy współtworzyli program i brali odpowiedzialność za jego realizację.

Międzypokoleniowość i integracja społeczna – w działania włączano osoby w różnym wieku i z różnych środowisk.

Powiązanie edukacji z emocjami i relacją – nacisk na zaufanie, współpracę i wzajemne wsparcie.

Możliwość angażowania różnych sektorów – edukacja, kultura, aktywność obywatelska, gastronomia, rękodzieło.

Funded by
the European Union

ASTIPA

4. Znaczenie i rola CUD w projekcie

Wdrożenie CUD-ów przyczyniło się do:

- przetestowania modelu praktycznej edukacji dorosłych w środowiskach lokalnych,
- wdrożenia skutecznych metod rozwoju kompetencji miękkich i obywatelskich,
- wzmocnienia liderów lokalnych i ich zdolności do działania na rzecz dobra wspólnego,
- zwiększenia integracji i spójności społecznej,
- pobudzenia dialogu międzypokoleniowego.

CUD-y okazały się nie tylko efektywną formą edukacji, ale też punktem wyjścia do długofalowych zmian społecznych w regionach objętych projektem.

Funded by
the European Union

ASTIPA

5. Rekomendacje

Model Centrów Uczenia Dorosłych jest godny powielenia i adaptacji:

1. sprawdza się w małych i średnich miejscowościach.
2. wymaga niskich nakładów finansowych przy wysokiej skuteczności.
3. umożliwia wykorzystanie potencjału lokalnych liderów.
4. wzmacnia kompetencje dorosłych i buduje aktywne społeczności
5. umożliwia wymianę doświadczeń i tworzenie wspólnych europejskich standardów edukacji dorosłych

Rekomendujemy wdrażanie CUD-ów w kolejnych projektach Erasmus+ oraz lokalnych programach edukacji nieformalnej.